

18.10.2022

Innspill til statsbudsjettet 2023 til kommunal- og forvaltningskomiteen

Barneombudet har innspill til Prop. 1 S (2021-2022) knyttet til kommunalt barnevern i kapittel 571.

Barneombudet anbefaler at komiteen:

- Bevilger midler til fullfinansiering av barnevernsreformen
- Ber om at regjeringen kommer tilbake til Stortinget med en beregning over hva det vil koste å finansiere reformen, både tiltak i barnevernet og tiltak til forebygging

Barneombudet ber regjeringen og de politiske partiene på Stortinget om å generelt ha et større barneperspektiv i arbeidet med statsbudsjettet. Plikten til å vurdere barnets beste er grunnlovsfestet, og gjelder også ved budsjettarbeid. Vi ber også Stortingets komiteer om å se saker som gjelder barns oppvekst i sammenheng og tenke helhetlig i budsjettarbeidet.

Midler til fullfinansiering av barnevernsreformen

Grunnloven og barnekonvensjonen forplikter staten til å sørge for at barn i Norge får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse. At Stortinget har valgt å delegere ansvaret for barnevernet til kommunen, fritar ikke Stortinget for ansvaret. Barnevernet er en av våre viktigste velferdstjenester, og myndighetsutøvelsen er kompleks og krevende. Barnevernet har myndighet til å gjennomføre inngripende tvang mot barn og familier, og står i en særstilling blant våre kommunale tjenester. Det påhviler derfor Stortinget et særlig ansvar for å følge med på at alle kommunale barneverntjenester er rustet til å ivareta oppgavene de er satt til å utføre.

Flere tilsyn med barneverntjenesten de siste årene har avdekket alvorlige mangler, og vist at barn ikke har fått nødvendig hjelp. Barnevernsreformen har ført til langt høyere faglige og økonomiske krav til det kommunale barnevernet. Omstillingen er krevende for kommunene. Kommunene må både endre tjenestene i retning av mer vekt på forebyggende tiltak, og samtidig ivareta barn og unge som har behov for omfattende og spesialiserte tjenester.

Midler som er satt av til reformen gjelder kun kompensasjon for økte egenandeler for statlige tiltak og kompensasjon for avvikling av refusjonsordningen til forsterking av kommunale fosterhjem. Vi frykter derfor at noen kommuner nå er tvunget til å prioritere statlige tiltak på bekostning av gode tiltak til forebygging, eller motsatt. Etter at barnevernsreformen trådte i kraft er færre barn plassert på institusjon.

I statsbudsjettet for 2023 kuttes det i opptrapping av kompensasjonen til kommunalt barnevern. Barneombudet mener dette er et steg i feil retning. For å nå barnevernreformens mål burde det i stedet vært bevilget mer midler.

Barneombudet har over tid pekt på barnevernreformens manglende tverrsektorielle grunnlag. Målet med reformen er at kommunene skal få bedre muligheter og sterkere insentiver til å prioritere forebyggende tilbud til barn og familier. Dette er det andre tjenester enn barnevernet som hovedsakelig har ansvaret for, eksempelvis skole, barnehage, helsestasjon og foreldrestøttede tjenester.

Barneombudet savner en tydeliggjøring på tvers av sektor av hvilke midler staten mener skal brukes til å styrke arbeidet med forebygging. Dette fremgår ikke av budsjettet. Det er stort behov for gode forebyggende tjenester for å kunne fange opp barn som trenger ekstra støtte og hjelp. Omstillingen med å nå reformens mål fordrer midler til både forebygging og barnevern. Gevinsten av god forebygging kan ikke innkasseres på forhånd., og det vil ta mange år før man ser effekten av en omdreining fra dyre tiltak til bedre forebygging.

Det er behov for en langsiktig og solid finansiell satsing for å styrke det kommunale barnevernet. Barnekomiteen har understreket at staten må ha kunnskap om ressursbruken og budsjettbehovene til tjenester for barn og sikre at lokale myndigheter har tilstrekkelige ressurser for å realisere barns rettigheter. For å sikre at barn får oppfylt sine rettigheter mener Barneombudet at statlige myndigheter i større grad må få oversikt over kapasiteten i kommunene og hva som er nødvendig for at barns rettigheter blir realisert.

Ta gjerne kontakt for mer informasjon:

Mathias Nordmoen, mathias@barneombudet.no, 91812285